

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum 2018-12-18

Dnr

Till Socialnämnden

Riktlinje för ekonomiskt bistånd

Sammanfattning

Socialförvaltningen har fått i uppdrag att föreslå riktlinjer avseende rätten till ekonomiskt bistånd för personer som studera inom gymnasieskolan med anledning av den nya grunden för uppehållstillstånd som finns i 16 f § Lagen 2016:752 om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (så kallade nya gymnasielagen).

Beslutsförslag

Socialnämndens beslut

1. Personer som fått uppehållstillstånd med anledning av den nya gymnasielagen och som studerar ska ansöka om studiemedel och studielån samt andra förmåner inom socialförsäkringssystemet innan rätt till ekonomiskt bistånd föreligger.

Bakgrund

Från den 1 juli 2018 kan unga vuxna, före detta ensamkommande barn, söka och få uppehållstillstånd om de studerar eller har för avsikt att studera. Riksdagen fattade beslut om de nya reglerna den 7 juni 2018. De ungdomar som omfattas av reglerna har möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd vid ett tillfälle och ansökan ska ha kommit in till Migrationsverket senast den 30 september 2018. I kommunen fanns det den sista november 20 ungdomar som fått tillfälligt uppehållstillstånd och tre som väntar på beslut med anledning av den nya regeln. Upphållstillståndet är 13 månader långt, därefter kan ungdomarna söka förlängt tillstånd. Ungdomen har också rätt att arbeta så länge som uppehållstillståndet sträcker sig.

Ekonomiskt bistånd ska fungera som ett yttersta skyddsnät för människor som har tillfälliga försörjningssvårigheter. Endast den som inte själv kan tillgodose sina behov, eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt, har rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Detta står i 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL). Det innebär även en skyldighet att i första hand använda sig av de generella förmånerna och ersättningar som hen har rätt till. Regeringen har uttalat att kravet att stå till arbetsmarknadens förfogande inte bör ställas på gymnasiestuderande ungdomar och det bör inte heller krävas av vuxenstuderande att omedelbart avbryta sina studier för att stå till arbetsmarknadens förfogande om studierna är en förutsättning för framtida arbete.

När det gäller personer i gymnasial utbildning är huvudregeln att föräldrarna tillsammans svarar för underhåll för barnet. Denna underhållsskyldighet sträcker sig enligt 7 kap. 1 § andra stycket föräldrabalken (FB) fram till dess att barnet fyller 18 år eller har studerat klart på gymnasiet, dock högst fram till 21 års ålder. Den som får uppehållstillstånd med nya gymnasielagen som grund saknar föräldrar i landet.

Från och med höstterminen det år man fyller 20 år kan man inte längre få bidrag genom studiehjälpen (samlingsbegrepp för studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg) för

Tjänsteutlåtande

gymnasial utbildning. Däremot kan man ansöka om studiemedel. Studiemedel har två delar. En del är bidrag, den andra är studielån. Man kan välja att ansöka om enbart bidraget, om man inte vill ta lån. Man kan beviljas 80 eller 120 veckor, beroende på personens tidigare utbildning och högst 240 veckor för eftergymnasial utbildning. Hur mycket pengar som beviljas beror på personens studietakt, hur många veckor man studerar och om man har inkomst över fribeloppet.

Enligt PM från Sveriges kommuner och Landsting (se bilaga, PM från SKL s 17) framgår att utgångspunkten är, enligt regeringen, att de personer som får uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen (16 f §) finansierar sina studier genom studiestöd.

Regeringen har beslutat att ändra den s.k. ersättningsförordningen så att kommuner får ersättning avseende de som får uppehållstillstånd med stöd av de nya reglerna på samma villkor som för andra nyanlända (se bilaga PM från SKL s 20). Om förutsättningarna för rätten till schablonersättning på 750 kr per dygn eller faktiska kostnader för vårdkrävande ungdomar inte är uppfyllda får kommunen ersättning för kostnader för försörjningsstöd fram till dess att personen fyller 21 år (se bilaga, PM från SKL s 21).

Förvaltningens slutsatser

Kommunen har till uppgift att tolka regelverket inför framtagandet av riktlinjer och ställningstagande. När det gäller den aktuella målgruppen bedöms det finnas lagstöd för två olika ställningstagande. Den ena är att alla vuxna studerande i regel bör ha sin försörjning genom studiestödsformer. Den andra är att utifrån föräldrabalken bevilja ekonomiskt bistånd för unga vuxnas försörjning, dock högst fram till 21 år. Kommunen får i det senare fallet ersättning från Migrationsverket för kostnader för försörjningsstöd fram till dess att personen fyller 21 år.

Enligt nuvarande riktlinjer och enligt Socialstyrelsens handbok för socialtjänsten, Ekonomiskt bistånd bör vuxna studerande bara i undantagsfall anses vara berättigade till bistånd för sin försörjning. De bör i regel ha sin försörjning genom studiestödsformerna för den period som studiemedlet avser att täcka, vilket anges på studiemedelsbeskedet. De individer som fått tillfälligt uppehållstillstånd med anledningen av den nya gymnasielagen bör likställas med övriga vuxna studerande och ansöka om studiemedel och studielån.

Bilaga

”Ny möjlighet till uppehållstillstånd – några frågor och svar om regelverket, kommunernas skyldighet och statlig ersättning mm.” PM 2018-11-19, SKL

<https://skl.se/download/18.2b4468fd16729601f6b7b02/1542632215992/PM%20Ny%20m%C3%B6jlighet%20till%20uppeh%C3%A5llstillst%C3%A5nd%20-%202019%20nov%202018.pdf>

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Sigbritt Sundling
Enhetschef

